

הקדמה

מתוך רגשות תודה לקב"ה אנו שמחים להוציא לאור את ספר המאמרים השני של רבני מרכז ברקאי. ספר זה, כקודמו, עוסק בהשקה שבין עולם הרבנות לחיי הקהילה.

הקהילה היהודית היא מוסד עתיק, ובמיוחד בגלות הארוכה שימשה הקהילה מקום של שייכות לכל אחד ואחת מעם ישראל בכל מקום בתפוצות. עם הקמתה של מדינת ישראל היו שחשבו שאין עוד צורך בקהילה. הטוענים כך סברו שמוסד הקהילה הוותיק יסיים את תפקידו ההיסטורי ויפנה את מקומו למדינת ישראל המתחדשת, והיא תספק את הצרכים שהקהילה סיפקה בעבר.

אך מסיבות שונות, המציאות, במיוחד בשנים האחרונות, מראה שאין כך פני הדברים. אדרבה, אנו עדים לדרישה רבה של אנשים להשתייך לקהילה כלשהי. מסתבר, שהצורך בהשתייכות לקהילה, גם בתוך מדינה, הוא צורך בסיסי. הקהילה נותנת לחבריה מענה לצרכים רבים ומגוונים שאין המדינה יכולה לספק. אולי החשוב שבהם הוא השייכות יחד עם מקור תמיכה וחוסן אשר כל אדם נזקק לו בשגרת חייו, ובמיוחד בשעת קושי ומשבר. אין תחליף לכוחה ולעצמתה של קהילה, ולעוגן שהיא נותנת לחברים בה.

הרב סולובייצ'יק העמיק בהבנת מהותה של הקהילה וקבע:

הקהילה היהודית איננה קיימת רק לטובת תועלות פרטניות מסוימות, הקהילה היהודית היא קהילה שמתפקדת כישות אונטולוגית. הקהילה היהודית היא אוסף של פרטים שמהווים יחד ישות עם חיים משלה (הרב יוסף דב הלוי סולובייצ'יק, "הקהילה", בתוך דברי הגות והערכה).

הקהילה היא מנוף לעבודת ה' קהילתית ולקרבה לאבינו שבשמים.

ההבנה מהי קהילה משליכה על תפקידו של רב קהילה. נוסף על היותו פוסק הלכה ומרביץ תורה הרב הוא גם המנהיג הרוחני של הקהילה, וממילא הוא מהווה כתובת ראשונה לייעוץ לתמיכה ולהכוונה בעתות שמחה, בעתות צרה ובצמתים מרכזיים בחיים. לא נגזים אם נאמר שפעמים רבות עיקר עיסוקו של הרב הוא הענקת אמונה וביטחון למי שמסלול חייו הוביל אותו למקומות מאתגרים. וכך מספר הרב סולובייצ'יק:

סיפר לי דודי הרב מאיר ברלין [בר־אילן] כי פעם שאל את ר' חיים איש בריסק מה היא תעודת הרב [=מטרת הרב]. ענה ר' חיים ואמר: "לתבוע עלבונם של גלמודים ועזובים, להגן על כבוד עניים ולהציל עשוק מיד עושקו". לא ההוראה, לא ההנהגה הפוליטית, אלא התגשמות אידיאלי הצדק הינה עמוד האש של רב ומורה בישראל. התגשמות אידיאלי הצדק היא מילוי תעודת יצירה, שהוטלה על האדם, תיקון העולם במלכות ההלכה וחיידוש פני הבריאה (איש ההלכה, גלוי ונסתר, עמ' 79-80).

מפאת תפקידו המשמעותי כל כך של הרב פיתחנו במרכז ברקאי תכנית הכשרה ייחודית במינה לרבני קהילות, הכוללת גם לימודי הלכה וגם לימודים בנושאים חברתיים וקהילתיים.

במהלך הלימודים עסקו הרבנים רבות בנושא שילוב בקהילה של אנשים בעלי מוגבלות. לכן החלטנו שחלק נכבד מהמאמרים בספר זה יעסוק בתחום החשוב הזה. נוסף עליהם ישנם מאמרים נוספים בנושאים מגוונים השייכים לממשק של הלכה וקהילה.

תורתנו תורת חיים היא, "תחילתה גמילות חסדים וסופה גמילות חסדים" (בבלי, סוטה יד ע"א). ייתכן שהחסד הגדול ביותר הוא הענקת יחס שווה אל השונה. אם נצליח להשתחרר מהסטיגמות שיש לנו כלפי אנשים בעלי מוגבלות ונראה אותם כשווים ובעלי יכולות, הרי שזהו החסד במעלה הגבוהה ביותר.

אנו מודים לרבני הקהילות של מרכז ברקאי ונשותיהם, שהשקיעו מאות שעות של לימוד ועשייה במרכז ברקאי ועוד אלפי שעות בפעילות קהילתית ענפה.

הרב שלמה סובול והרב דוד פיין | 3

תודתנו נתונה גם לכל הרבנים ואנשי המקצוע המלמדים במרכז ברקאי.

כמו כן, אנו שמחים על שיתופי הפעולה שיש למרכז ברקאי עם ארגונים נוספים בתחומים הרלוונטים לרבני קהילות. אנו תפילה לריכונו של עולם, שיזכנו להמשיך לפעול עם אל, "לתקן עולם במלכות שדי", ושרבני הקהילות יהיו מגדלור של אמונה ותורה במדינת ישראל.

הרב שלמה סובול והרב דוד פיין
מודיעין, ניסן ה'תשע"ח

